

Dopuštenost zahtjeva¹

1. Obrazac zahtjeva i pravilo 47. Poslovnika Suda	1
2. Iscrpljenost domaćih pravnih sredstava i rok od šest mjeseci (članak 35., st. 1. Konvencije)	2
3. Zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva (članak 35., st. 3. Konvencije)	2
4. Zahtjev već odlučen od strane Suda ili drugog međunarodnog tijela (članak 35., st. 2. Konvencije)	3
5. Status žrtve (članak 34. Konvencije)	3
6. Odgovornost države (<i>Ratione personae</i>) (članak 35., st. 3. Konvencije)	3
7. Teritorijalna nadležnost (<i>Ratione loci</i>) (članak 35., st. 3. Konvencije)	4
8. Vremenska nadležnost (<i>Ratione temporis</i>) (članak 35., st. 3. Konvencije)	4
9. Predmet spora (<i>Ratione materiae</i>) (članak 35., st. 3. Konvencije)	4
10. Nepostojanje značajne štete (članak 35., st. 3. (b) Konvencije)	4
11. Očigledna neosnovanost (članak 35., st. 3. Konvencije)	5
12. Završne napomene	5

Europski sud za ljudska prava proglasi oko 90% zahtjeva koje zaprimi nedopuštenim. Vidljivo je iz iskustva kao i iz navedenih statističkih podataka kako većina podnositelja zahtjeva i velik broj njihovih pravnih zastupnika ne posjeduje dovoljno znanja o uvjetima dopuštenosti.

1. Obrazac zahtjeva i pravilo 47. Poslovnika Suda

Kako bi Sud Vaš zahtjev mogao proglasiti dopuštenim, morate mu kao prvo dostaviti sve potrebne podatke koje se zahtijevaju u obrascu zahtjeva. Morate primjerice dostaviti sažetak činjenica Vašeg predmeta; ispuniti dio koji se odnosi na navodne povrede kao i osobno potpisati obrazac zahtjeva. Također morate dostaviti sve relevantne dokumente, kao što su na primjer presude domaćih sudova. Sudu morate dati svoje ime kako bi Vas se moglo identificirati. Ukoliko ne želite da Vaš identitet bude javno dostupan, možete postaviti takav zahtjev već u obrascu zahtjeva. Također morate dostaviti sve relevantne dokumente, kao što su na primjer presude domaćih sudova.

Vaš zahtjev ne smije biti anonimn.

¹ @ Vijeća Europe/Europski sud za ljudska prava, 2015
Sadržaj ovog teksta ne vezuje Sud

Sudu morate dati svoje ime kako bi Vas se moglo identificirati.

Ukoliko ne želite da Vaš identitet bude javno dostupan, možete postaviti takav zahtjev već u obrascu zahtjeva ili što je prije moguće nakon toga. Morate navesti razloge za takav Vaš zahtjev i objasniti kako bi objava Vašeg identiteta mogla negativno utjecati na Vas. Samo Sud može o tome odlučiti. Ukoliko Vam je odobrena anonimnost, navodit ćete se inicijalima ili nekim slovom. U protivnom Vaše će se ime nalaziti u svim dokumentima koje Sud objavljuje u svojoj online bazi podataka HUDOC.

Upamtite da se svi dokumenti vezani uz pravilo 47. Poslovnika Suda nalaze na internetskoj stranici Suda pod naslovom "Podnositelji zahtjeva"².

2. Iscrpljenost domaćih pravnih sredstava i rok od šest mjeseci (članak 35., st. 1. Konvencije)

Vaš popunjeni obrazac zahtjeva Sudu morate dostaviti prije isteka prekluzivnog roka od šest mjeseci. Jedino ćete podnošenjem pravilno ispunjenog obrasca zahtjeva prekinuti tijek ovog roka od šest mjeseci.

Vas obrazac zahtjeva pošaljite poštom što je moguće ranije unutar roka od šest mjeseci. Rok od šest mjeseci počinje teći od datuma konačne odluke domaćih sudova kojom ste iscrpili sva domaća pravna sredstva. Ukoliko je datum konačne odluke primjerice 20. siječnja, Vaš obrazac zahtjeva morate poslati najkasnije do ponoći 20. srpnja. Činjenica da posljednji dan roka od šest mjeseci pada u subotu, nedjelju ili na službeni praznik ne mijenja računanje tog roka.

Imajte na umu da će stupanjem na snagu Protokola broj 15 rok od šest mjeseci biti skraćen na četiri mjeseca.

Što se tiče iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava, morate iskoristiti sva pravna sredstva u Vašoj državi koja bi mogla riješiti predmet Vašeg spora. Obično je to tužba nadležnom građanskom, kaznenom ili upravnom sudu, nakon čega slijedi žalba ukoliko je dopuštena, pa čak i revizija višem sudu kao što su Vrhovni ili Ustavni sud, ukoliko isti postoje.

Nadalje, morate se pridržavati primjenjivih pravila i postupaka domaćeg prava. Ukoliko domaći sud nije mogao odlučiti o Vašoj tužbi iz razloga što ju niste podnijeli u za to propisanom roku u domaćem pravu, Vaš se zahtjev pred Sudom u Strasbourgu može odbaciti kao nedopušten.

Konačno, u Vašim žalbama domaćim sudovima morate se barem u osnovi pozvati na povredu Konvencije na koju se žalite pred Europskim sudom.

3. Zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva (članak 35., st. 3. Konvencije)

Vaš se zahtjev može proglasiti nedopuštenim radi zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva.

Ovo će biti slučaj ukoliko zavarate Sud korištenjem lažnog identiteta prilikom podnošenja zahtjeva ili krivotvorenjem određenih dokumenata; ili ukoliko propustite obavijestiti Sud o nekom čimbeniku

² <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/hrv&c=>

bitnom za ispitivanje Vašeg predmeta ili o novim važnim zbivanjima do kojih dođe tijekom postupka pred Sudom u Strasbourgu, kao što je primjerice presuda u Vašu korist.

Vaš se zahtjev može odbaciti ukoliko koristite osobito ljutit izričaj poput vrijeđanja, ili ukoliko povrijedite dužnost čuvanja povjerljivosti pregovora o postizanju prijateljskog rješenja.

4. Zahtjev već odlučen od strane Suda ili drugog međunarodnog tijela (članak 35., st. 2. Konvencije)

Vaš se predmet može proglasiti nedopuštenim ukoliko je Sud u Strasbourgu već razmotrio zahtjev koji ste ranije podnijeli, a koji se odnosi na iste činjenice i iste prigovore.

Isto vrijedi i za zahtjev koji je u bitnome isti kao predmet koji ste podnijeli drugom međunarodnom tijelu kao što je Odbor za ljudska prava Ujedinjenih Naroda.

5. Status žrtve (članak 34. Konvencije)

Na povredu Vaših prava možete se žaliti samo ako ste žrtva te navodne povrede.

Možete biti izravna žrtva primjerice ako ste žrtva nasilja u zatvoru kojeg domaći sud nije priznao niti osudio odnosno za koje niste dobili odgovarajuću odštetu.

Možete biti neizravna žrtva. Ovo je slučaj primjerice kad izravna žrtva premine prije podnošenja tužbe Sudu u Strasbourgu, a Vi kao bliski srodnik imate dostatan pravni interes žaliti se, na primjer, na smrt ili nestanak Vašeg srodnika. Ukoliko, međutim, Vaš prigovor nije usko povezan uz smrt ili nestanak, ne mora Vam se priznati status žrtve.

Možete biti potencijalna žrtva ukoliko ste stranac čije je protjerivanje naređeno, ali ne i sprovedeno, te ukoliko bi Vas ovrha te odluke mogla izložiti riziku nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, ili mučenju u državi primateljici.

Konačno, kad izravna žrtva premine tijekom postupka pred Sudom u Strasbourgu, ukoliko ste nasljednik ili bliski srodnik, možete nastaviti njegove ili njezine prigovore ukoliko pokažete dostatan pravni interes.

6. Odgovornost države (*Ratione personae*) (članak 35., st. 3. Konvencije)

Povreda na koju se žalite mora biti počinjena od strane države protiv koje se žalite, odnosno na neki drugi način pripisiva istoj.

Vaš se zahtjev može proglasiti nedopuštenim ukoliko:

- je podnesen protiv pojedinca;
- ili protiv države koja nije ratificirala Konvenciju ili neki od njezinih Protokola;
- ili ako je podnesena izravno protiv neke međunarodne organizacije, kao što je Europska Unija, koja još uvijek nije pristupila Konvenciji. Međutim, ukoliko se žalite protiv neke od država članica EU u svezi s primjenom prava Europske Unije, Vaš se zahtjev može proglasiti dopuštenim.

Zahtjev pred Sudom može podnijeti svaka fizička osoba, kao i nevladina organizacija, kao što je udruga ili trgovačko društvo. Zahtjev možete podnijeti bez obzira na Vaše državljanstvo, imigracijski status ili poslovnu sposobnost.

7. Teritorijalna nadležnost (*Ratione loci*) (članak 35., st. 3. Konvencije)

Povreda na koju se žalite morala se dogoditi unutar teritorijalne nadležnosti dotične države članice ili na području koje ona djelotvorno kontrolira.

Tako, primjerice, tužena država može biti odgovorna za čine svojih diplomatski i konzularnih predstavnika u inozemstvu u kontekstu diplomatske misije, ukoliko isti izvršavaju ovlasti i kontrolu nad pojedincima izvan državnog teritorija.

8. Vremenska nadležnost (*Ratione temporis*) (članak 35., st. 3. Konvencije)

Čin ili činjenice na koje se žalite morale su se dogoditi nakon datuma stupanja na snagu Konvencije u tuženoj državi.

Međutim, Vaš se zahtjeva može proglasiti dopuštenim ukoliko se radi o trajnoj povredi koja je započela prije ratifikacije Konvencije i nastavila se nakon tog datuma. Na primjer, Sud je zaključio da je nadležan odlučiti o nestanku osobe do kojeg je došlo oko trinaest godina prije nego što je tužena država priznala pravo na podnošenje pojedinačne tužbe. Nestanak nije "trenutni" čin ili događaj. Stoga postupovna obveza provođenja istrage opstaje potencijalno dok god se ne sazna za sudbinu nestale osobe čak i kad se može pretpostaviti da je nestala osoba umrla.

9. Predmet spora (*Ratione materiae*) (članak 35., st. 3. Konvencije)

U Vašoj tužbi se morate pozvati na pravo zaštićeno Konvencijom ili njezinim Protokolima, kao što su pravo na život ili pravo na učinkovito pravno sredstvo. Vaša se tužba može proglasiti nespojivom s obzirom na predmet spora ukoliko se primjerice pozivate na pravo da Vam se izda vozačka dozvola ili pravo na ulaz i prebivalište u državi ugovornici, čiji niste državljanin.

Vaš prigovor mora biti unutar granica opsega prava na koje se pozivate kao što je pravo na pravično suđenje, pravno na poštivanje privatnog i obiteljskog života ili pravo na zaštitu imovine. Tako se, na primjer, pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 6. Konvencije ne primjenjuje na postupke azila ili protjerivanja stranaca, kao ni na većinu poreznih postupaka.

10. Nepostojanje značajne štete (članak 35., st. 3. (b) Konvencije)

Vaš se zahtjev može proglasiti nedopuštenim ukoliko niste pretrpjeli nikakvu značajnu štetu. Ovo može biti slučaj kad se Vaš zahtjev odnosi na neznatan financijski iznos.

Dakle, ukoliko se primjerice žalite na neizvršenje sudske presude u iznosu od 34 eura ili na zaostatke plaće u iznosu od 200 eura. Povreda prava mora doseći minimalnu razinu ozbiljnosti kako bi bilo opravdano da ju razmotri međunarodni sud. Međutim, ovaj uvjet dopuštenosti sadrži i dvije zaštitne odredbe.

Kao prvo, Sud ne može utvrditi da je predmet nedopušten ukoliko poštivanje ljudskih prava zahtijeva ispitivanje osnovanosti zahtjeva. Tako je Sud u predmetu u kojem je vrijednost spora iznosila svega 17 eura odlučio da je potrebno usvojiti presudu budući da se radilo o prvom predmetu nakon izmjene domaćeg prava.

Druga zaštitna odredba zahtijeva da su domaće vlasti propisno razmotrile Vaš predmet. Tako je Sud jedan predmet u vrijednosti od 70 eura proglasio dopuštenim budući da nije postojalo učinkovito pravno sredstvo u domaćem pravu.

Imajte na umu da će stupanjem na snagu Protokola br. 15 ova druga zaštitna odredba biti uklonjena.

11. Očigledna neosnovanost (članak 35., st. 3. Konvencije)

Vaš se zahtjev može proglasiti očito neosnovanim čak i kada su svi ranije spomenuti uvjeti dopuštenosti ispunjeni. Ovo će biti slučaj ukoliko Vaš zahtjev ne sadrži nikakvu naznaku povrede prava ili kad je tako riješeno u ustaljenoj ili obilnoj sudskoj praksi u sličnim ili istovjetnim situacijama .

Vas se zahtjev može proglasiti očito neosnovanim ukoliko niste dostavili dokaze dostatne za potkrepljenje činjenica i pravnih argumenata na koje se pozivate, na primjer, ukoliko ne objasnite zašto smatrate da je došlo do povrede članka Konvencije na koji se pozivate. Vaš se zahtjev može proglasiti nedopuštenim ukoliko je toliko nejasan da je Sudu objektivno nemoguće suvislo shvatiti činjenice kojima prigovarate. Isto se primjenjuje i na neostvarive prigovore odnosno one za koje je jasno da su izmišljeni ili su očigledno protivni zdravom razumu.

Konačno, Sud u Strasbourgu nije sud “četvrte instance”, odnosno nije žalbeni, revizijski niti kasacijski sud. Ne može preispitivati utvrđenje činjeničnog stanja Vašeg slučaja od strane domaćih sudova kao niti njihovo tumačenje ili primjenu domaćeg prava, niti Vašu krivnju ili nevinost u kaznenom postupku.

12. Završne napomene

Konačno, postupak pred Sudom u Strasbourgu je besplatan. Ne mora Vas zastupati odvjetnik barem u početnim stadijima postupka te Vaš zahtjev možete podnijeti na bilo kojem od službenih jezika država članica.

Imajte na umu da nije moguća žalba protiv odluke kojom se Vaš zahtjev proglašuje nedopuštenim. Ukoliko je Vaš zahtjev očigledno nedopušten, Sud će Vas o tome izvijestiti pisanim putem. Ukoliko je Vaš zahtjev dopušten, Sud će nastaviti razmatranje Vašeg predmeta i odučiti da li je došlo do povrede Vaših prava zajamčenih Konvencijom.

Većina odluka i presuda Suda objavljuje se u sudskoj bazi podataka HUDOC³.

Kako biste imali što bolje izgleda da Sud Vaš zahtjev proglašuje dopuštenim, imajte na umu sve navedene uvjete dopuštenosti i svakako konzultirajte sudsku bazu podataka HUDOC, internetske stranice Suda kao i ostale publikacije Suda, poput Praktičnog vodiča kroz uvjete dopuštenosti⁴, koji možete pronaći na internetskoj stranici Suda.

³ <http://hudoc.echr.coe.int/>

⁴ http://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_HRV.pdf